

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

2013 m. sausio 24 d.

kuriuo priimamos teiginių apie sveikumą konkrečių sąlygų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnyje, įgyvendinimo gairės

(Tekstas svarbus EEE)

(2013/63/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą⁽¹⁾, ypač į jo 10 straipsnio 4 dalį,

kadangi:

- (1) Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybė priimti to straipsnio dėl teiginių apie sveikumą (Regl. – *teiginiai apie sveikatingumą*) konkrečių sąlygų įgyvendinimo gaires;
- (2) nacionalinės kontrolės institucijos ir maisto ūkio subjektai (Regl. – *maisto verslo operatoriai*) iškėlė klausimų apie Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio 2 ir 3 dalių įgyvendinimą. Siekiant, kad būtų užtikrintas tų nuostatų taikymo nuoseklumas, palengvintas kontrolės institucijų darbas bei užtikrintas didesnis aiškumas ir tikrumas ūkinės veiklos vykdytojams, tikslinga nustatyti gaires;
- (3) nacionalinės kontrolės institucijos ir maisto ūkio subjektai turėtų atsižvelgti į šio sprendimo priede nusta-

tytas gaires. Su suinteresuotosiomis šalimis, visų pirma maisto ūkio subjektais ir vartotojų grupėmis, buvo konsultuotasi 2012 m. spalio 12 d.;

- (4) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto nuomonę⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio įgyvendinimo gairės nustatytos šio sprendimo priede.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2013 m. sausio 24 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ OL L 404, 2006 12 30, p. 9.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/scfcah/general_food/index_en.htm.

PRIEDAS

Teiginių apie sveikumą konkrečių sąlygų, nustatytų Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnyje, įgyvendinimo gairės**Įvadas**

Šios gairės skirtos nacionalinėms kontrolės institucijoms ir maisto ūkio subjektams ir yra susijusios su Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (toliau – Reglamentas) 10 straipsnio įgyvendinimu. Teiginys apie sveikumą yra savanoriškas bet kokio pavidalo – žodžių, sakinių, atvaizdų, logotipų ir kt. – komercinis pranešimas ar išraiška, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai teigiama arba užsimenama, kad esama ryšio tarp su teiginiu susijusio maisto produkto ir sveikatos.

10 straipsnyje nustatytos konkrečios sąlygos, kurių laikantis patvirtinti teiginiai apie sveikumą yra leidžiami vartoti. Turi būti laikomasi ne tik minėtų sąlygų, bet ir visiems teiginiams nustatytų bendrųjų principų ir reikalavimų (pvz., teiginius apie sveikumą vartojantys ūkio subjektai taip pat turi atsižvelgti į Reglamento 3 straipsnio ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/13/EB⁽¹⁾ ir Tarybos direktyvos 84/450/EEB⁽²⁾ nuostatas), 4 straipsnyje nustatytų teiginių apie maistingumą ir sveikumą vartojimo sąlygų ir 5 straipsnyje nustatytų visiems teiginiams taikomų bendrųjų sąlygų, taip pat konkrečių vartojimo sąlygų, nurodytų leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašė. Pavyzdžiui, 14 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų „teiginių apie susirgimo rizikos mažinimą“ atveju būtina pateikti papildomos informacijos pagal 14 straipsnio 2 dalį. Svarbu pažymėti, kad net leidžiami vartoti teiginiai apie sveikumą negali būti vartojami, jei jų vartojimas visapusiškai neatitinka visų Reglamento reikalavimų. Taigi, net jei teiginys yra patvirtintas ir įtrauktas į leidžiamų vartoti teiginių sąrašą, nacionalinės valdžios institucijos turėtų imtis veiksmų, jei jis vartojamas nesilaikant visų Reglamento reikalavimų.

Būtų lengviau užtikrinti atitiktį Reglamento ir visų pirma 10 straipsnio nuostatomis, jei maisto ūkio subjektai parodytų deramą stropumą ir nurodytų, kokių veiksmų imtasi, kad būtų laikomasi kiekvienos Reglamento dalies nuostatų.

1. Neleidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą ir teiginių apie sveikumą, kurie vartojami ne pagal Reglamento nuostatas, draudimas. 10 straipsnio 1 dalis

10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad visi teiginiai apie sveikumą yra draudžiami, išskyrus atvejus, kai: a) juos vartoti leidžia Komisija ir b) jie vartojami pagal Reglamento nuostatas. Leidimas vartoti teiginius apie sveikumą turi būti suteikiamas atitinkama Reglamente nustatyta tvarka, o teiginiai įtraukiami į vieną iš leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašų, nurodytų 13 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 1 dalyje. Neleidžiami vartoti teiginiai apie sveikumą (neįtraukti į vieną iš leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašų) ir teiginiai apie sveikumą, kuriuos leista vartoti (įtraukti į vieną iš leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašų), tačiau kurie vartojami ne pagal Reglamente nustatytas taisykles, yra draudžiami.

2. Kartu su leidžiamais vartoti teiginiais pateikiama privaloma informacija. 10 straipsnio 2 dalis**2.1. 10 straipsnio 2 dalis. Išskiriami 3 taikymo atvejai**

Kad būtų užtikrinta atitiktis Reglamentui, 10 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, vartojant teiginį apie sveikumą, vartotojui pateikti du arba prareikus keturis privalomos informacijos vienetų. 10 straipsnio 2 dalies a–d punktuose nurodytą informaciją būtina pateikti maisto produkto „ženklime“ (angl. *labelling*), o jei ženklinimo nėra – jo „pateikime“ (angl. *presentation*) ir reklamoje (angl. *advertising*). Šią nuostatą reikėtų aiškinti atsižvelgiant į teisės aktų leidėjo tikslą užtikrinti aukštą vartotojo apsaugos lygį ir teikti tikslią bei teisingą informaciją, kad vartotojas galėtų priimti ta informacija pagrįstą sprendimą.

„Ženklinimo“ apibrėžtis pateikta Direktyvos 2000/13/EB 1 straipsnio 3 dalies a punkte ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies j punkte⁽³⁾. Toje apibrėžtyje teigiama, kad „ženklinitas“ – su maisto produktu susiję žodžiai, duomenys, prekės ženklai, registruotasis prekės pavadinimas, vaizduojamoji medžiaga arba simbolis, pateikti ant pakuotės, dokumente, informaciniame lapelyje, etiketėje, žiede ar lankelyje, pridedamuose prie tokio maisto produkto arba jį nurodančiuose“. Sąjungos teisės aktuose pateikta reklamos apibrėžtis⁽⁴⁾, bet nėra „pateikimo“ apibrėžties; pastarąjį reikėtų suprasti remiantis Direktyvos 2000/13/EB 2 straipsnio 3 dalies a punkte ir Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 4 dalies b punkte pateiktu aiškinimu.

⁽¹⁾ OL L 109, 2000 5 6, p. 29.

⁽²⁾ OL L 250, 1984 9 19, p. 17.

⁽³⁾ OL L 304, 2011 11 22, p. 18.

⁽⁴⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos teigiama: „reklama“ – tai su prekybos, verslo, amato ar profesijos vykdymu susijusios informacijos pateikimas siekiant skatinti prekių ar paslaugų, įskaitant nekilnojamąjį turtą, teises ir pareigas, tiekimą (OL L 376, 2006 12 27, p. 21).

Teiginys apie sveikumą gali būti pateiktas „ženkliniame“, kuris gali reikšti ne tik etiketę, nes tai apima visą vartotojui apie maisto produktą pateiktą informaciją, kuri prie jo pridėta arba su juo susijusi. Skirtumas tarp „ženklinio“ ir „reklamos“ yra šis: „ženklinitas“ susijęs su maisto produkto tiekimu galutiniam vartotojui, o reklama – tai maisto produkto įsigijimo skatinimas, kurį vykdo maisto ūkio subjektas.

- a) Siekiant atitikties 10 straipsnio 2 dalies nuostatomis, privalomą informaciją būtina nurodyti maisto produkto, su kuriuo susijęs teiginys apie sveikumą, „ženkliniame“.
- b) Jei „ženklinitas“ nėra, privalomą informaciją reikia pateikti maisto produkto, su kuriuo susijęs teiginys apie sveikumą, reklamoje arba „pateikime“. Pavyzdžiui, jei teiginys apie sveikumą vartojamas bendro pobūdžio maisto produktų reklamoje (pvz., alyvuogių aliejaus, pieno gaminių, mėsos ir t. t.), kuri jo nesieja su konkrečiu paženklintu produktu, privalomą informaciją reikia taip pat pateikti to maisto produkto reklamoje ir „pateikime“.

Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 12 straipsnyje nustatyta, kad privaloma informacija visada turėtų būti prieinama vartotojui, šiam priimant sprendimą, kurį maisto produktą įsigyti. Būtina atskirai paminėti Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 14 straipsnio nuostatas dėl nuotolinės prekybos. Privaloma informacija pateikiama vartotojui prieš perkant, o tais nuotolinės prekybos atvejais, kai prieiga prie „ženklinitas“ yra ribota, privaloma informacija turi būti nurodyta „pateikime“ bei „reklamoje“ ir informacinėje medžiagoje, kuria naudojamosi prekiaujant nuotoliniu būdu, kaip antai, tinklalapyje, kataloge, informaciniame lapelyje, rašte ir t. t.

- c) Reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nepakuotiems maisto produktams, kurie pateikiami parduoti galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, pardavimo vietose pirkėjo prašymu pakuojamiems maisto produktams arba fasuotiems produktams, kuriuos ketinama iš karto parduoti, taikoma išimtis. Ši išimtis reiškia, kad tokiais atvejais nėra būtina pateikti 10 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytos privalomos informacijos. Priešingai, tam tikrais atvejais 10 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose nurodytą informaciją būtina pateikti visada.

2.2. Keturi privalomos informacijos vienetai

Nors maisto ūkio subjektams suteikiama tam tikra laisvė nuspręsti, kaip išdėstyti privalomą informaciją, Reglamente nustatyta, kad vartojant teiginį apie sveikumą turi būti pateikti šie keturi informacijos vienetai:

- a) „teiginys, kuriame nurodoma įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarba“.

Šios nuostatos tikslas – padėti vartotojui suprasti konkretų teigiamą maisto produkto, su kuriuo susijęs teiginys apie sveikumą, poveikį. Ja pabrėžiama, kad vartotojai turėtų būti informuoti apie tai, kad tas konkretus maisto produktas turėtų būti įvairios ir subalansuotos mitybos dalis, o ne būtų vartojamas be saiko ar nesilaikant sveikos mitybos principų (18 konstatuojamoji dalis), kad sveikatai tai būtų naudinga; ta nuostata taip pat pabrėžiama, kad maisto produkto su teiginiu apie sveikumą vartojimas laikantis įvairios ir subalansuotos mitybos principų yra tik vienas sveiko gyvenimo būdo aspektų;

- b) „būtinai suvartoti maisto produkto kiekis ir vartojimo būdas, norint užtikrinti teiginyje nurodytą naudingą poveikį“.

Ši nuostata susijusi su informacija, pagrįsta maisto produkto sudėtimi, kurią turėtų pateikti maisto ūkio subjektas, kad būtų galima pasiekti deklaruojamą poveikį. Maisto produkto vartojimo būdas yra svarbus, tad reikalavimas pranešti apie tai vartotojui taip pat gali būti Komisijos nustatyta teiginių apie sveikumą vartojimo konkreti sąlyga, leidžiant tokį teiginį vartoti ir ištraukiant jį į Sąjungos registrą⁽¹⁾. Tačiau ta nuostata turi būti užtikrinama, kad pateikiant visus teiginius apie sveikumą vartotojas būtų visapusiškai informuotas apie tai, kiek per parą reikia vartoti to maisto produkto ir kaip jį vartoti. Pavyzdžiui, reikėtų pateikti informacijos apie tai, ar deklaruojamas poveikis galėtų būti pasiektas vartojant produktą tik vieną kartą ar keletą kartų per parą. Be to, tokia informacija neturėtų būti skatinamas perdėtas maisto produkto vartojimas ar tam pritariama, kaip nurodyta 3 straipsnio antros pastraipos c punkte. Jei tai neįmanoma, teiginys apie sveikumą neturėtų būti vartojamas;

- c) „tam tikrais atvejais asmenims, kurie turėtų vengti vartoti maisto produktą, skirtas teiginys“ ir

- d) „deramas įspėjimas dėl produktų, kurie gali kelti pavojų sveikatai, jei jų vartojama pernelyg daug“.

Kai kuriuos teiginius gali būti leista vartoti taikant jų vartojimo apribojimus, o kai kurių medžiagų atveju gali būti nustatyti papildomi ženklinitas reikalavimai, pateikti kitose nuostatose, susijusiose su maisto produktų kategorija. Visi tokie reikalavimai turi būti vykdomi, o maisto ūkio subjektai turėtų laikytis visų susijusių maisto produktams ir teiginiams taikomų nuostatų. Vis dėlto maisto ūkio subjektai turėtų vykdyti bendraisiais maisto produktų srities teisės aktais jiems nustatytas prievoles ir laikytis esminio reikalavimo teikti rinkai tik saugų, pavojaus sveikatai nekeliantį maistą ir prisiimti atsakomybę už tokio pobūdžio teiginių vartojimą.

⁽¹⁾ Sąjungos registras skelbiamas oficialioje Europos Komisijos Sveikatos ir vartotojų reikalų GD svetainėje: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>.

3. Nuoroda į bendro pobūdžio nekonkrečią naudą sveikatai. 10 straipsnio 3 dalis

Pagal 10 straipsnio 3 dalį be išankstinio leidimo, tačiau laikantis specialių sąlygų, leidžiama vartoti nesudėtingus ir patrauklius teiginius, kuriais daroma nuoroda į bendro pobūdžio nekonkrečią naudą, kurią maisto produktas apskritai teikia sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai. Tokių teiginių vartojimas gali būti naudingas vartotojams, nes jais perduodama vartotojams patrauklesnė informacija. Vis dėlto vartotojai gali neteisingai suprasti ir (arba) klaidingai aiškinti tokius teiginius ir padaryti išvadą, kad to maisto produkto teikiama nauda sveikatai yra kitokia ir (arba) geresnė, nei iš tiesų yra. Todėl darant nuorodą į bendro pobūdžio nekonkrečią naudą sveikatai būtina kartu su tokia nuoroda pateikti konkretų teiginį apie sveikumą, įtrauktą į leidžiamų vartoti teiginių sąrašus Sąjungos registre. Pagal Reglamentą konkretus leidžiamas vartoti teiginys apie sveikumą pateikiamas kartu su teiginiu apie bendro pobūdžio nekonkrečią naudą sveikatai, pateikiant jį „šalia“ arba „po“ tokio teiginio.

Konkretūs teiginiai iš leidžiamų vartoti teiginių sąrašų turi turėti tam tikrą ryšį su bendro pobūdžio nuoroda. Jei ši nuoroda yra dar bendresnio pobūdžio, pvz., „gerai sveikatai“, prie jos galima pridėti daugiau teiginių iš leidžiamų vartoti teiginių sąrašų. Vis dėlto būtina atkreipti dėmesį į tai, kad 10 straipsnyje yra nustatytos taisyklės, susijusios su teiginių apie sveikumą vartojimo sąlygomis; kadangi 10 straipsnyje konkrečiai minimos II ir IV skyrių taisyklės, į tas taisykles maisto ūkio subjektai taip pat turėtų atsižvelgti, siekdami laikytis 10 straipsnio 3 dalyje nustatyto reikalavimo. Taigi, kad būtų išvengta vartotojų klaidinimo, maisto ūkio subjektams tenka atsakomybė įrodyti ryšį tarp nuorodos į bendro pobūdžio nekonkrečią maisto produkto teikiamą naudą ir konkretaus kartu pateikiamo leidžiamo vartoti teiginio apie sveikumą.

Atlikus kai kurių teiginių, kurių leidimo vartoti buvo paprašyta, mokslinį vertinimą, padaryta išvada, kad jie yra per daug bendro pobūdžio arba nekonkretūs, kad būtų galima juos įvertinti. Šių teiginių nebuvo leista vartoti, tad jie įtraukti į Sąjungos teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikumą Bendrijos registro atremtų teiginių sąrašą. Tai nereiškia, kad minėti teiginiai negali būti vartojami pagal 10 straipsnio 3 dalies nuostatas; jie gali būti teisėtai vartojami, jei kartu su jais pateikiamas konkretus į leidžiamų vartoti teiginių sąrašus įtrauktas teiginys pagal minėto straipsnio nuostatas.